

УДК 378.06:159.9

З ДОСВІДУ РОБОТИ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЯК ВАЛЕОНАСИЧЕНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ, ПЕДАГОГІВ, ПСИХОЛОГІВ, БАТЬКІВ ТА ДІТЕЙ

Аматьєва О.П., Демченко М.О., Жолнерчик Г.М.

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

У статті здійснено аналіз досліджень за проблемою організації діяльності ресурсних центрів для реалізації різноманітних освітніх проблем. Подано матеріал про організацію діяльності Ресурсного центру педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Розкрито структуру, завдання, мету, основні напрямки роботи. Представлено поточні підсумки роботи Ресурсного центру. Визначено перспективи подальшого науково-методичного пошуку.

Ключові слова: інноваційний проект, Ресурсний центр, координатори, диспетчери, кореспонденти Ресурсного центру, науково-методична робота, провідний психолого-педагогічний досвід, психолого-педагогічна просвіта батьків.

Постановка проблеми. На сучасному етапі Україна зазнає значних соціально-економічних, духовних і культурних перетворень, що вимагають від вищої школи виховання молодого покоління фахівців. У зв'язку із цим триває пошук освітніх технологій, які б сприяли особистісному зростанню майбутніх фахівців та забезпечували взаємодію всіх учасників навчально-виховного процесу.

Крім того, у сучасному соціумі недостатньо організована робота з педагогізації населення залишає більшість молодих сімей наодинці з їхніми проблемами щодо виховання та розвитку дітей у межах валеонасиченого простору, унаслідок чого вони (проблеми) лише загострюються. Відтак, створення Ресурсного центру сприяє розвитку професійно-методичної компетентності студентів, педагогів та психологів, педагогічної обізнаності батьків дітей дошкільного та шкільного віку в галузі збереження та зміцнення здоров'я молоді.

Із цією метою було започатковано реалізацію інноваційного проекту «Ресурсний центр педагогічного факультету – валеонасичений освітній простір для розвитку студентів, педагогів, психологів, батьків та дітей».

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз вітчизняних розвідок за темою дослідження дозволяє стверджувати, що розробляється проблема організації діяльності ресурсних центрів для соціальних працівників, реалізації різних соціальних проектів (Н. Заверико, Т. Лях, І. Новікова, Н. Троценко та ін.). Їх діяльність присвячена висвітленню досвіду організації та роботи ресурсних центрів для реалізації різноманітних проблем соціальної роботи [6].

Аналіз зарубіжних досліджень виявив спрямованість роботи ресурсних центрів на супроводження інклюзивних процесів у закладах освіти (Г. Тархова), на вирішення питань управління ресурсним центром закладів освіти (О. Зотова) тощо [4; 5].

Мета статті. Проаналізувати досвід роботи ресурсних центрів в Україні та за її межами, а також висвітлити структуру, зміст діяльності Ресурсного центру педагогічного факультету ДВНЗ ДДПУ за напрямками науково-методичної

роботи: узагальнення, систематизація та розповсюдження психолого-педагогічного досвіду.

Виклад основного матеріалу. Основою для створення та розвитку Ресурсного центру стала унікальна інтелектуальна база, яку накопичували впродовж багатьох років викладачі факультету, досвід, знання та результати науково-дослідної діяльності випускових кафедр. Діяльність Ресурсного центру створює можливості для розвитку інновацій, модернізацій, науково-методичного пошуку, досліджень, поєднання творчих ідей із інтелектуальним потенціалом, а також розв'язання стратегічних завдань розвитку освіти.

Ініціативною творчою групою були визначені основні завдання реалізації означеного проекту. Серед них: формування науково-дослідної компетентності майбутніх фахівців у галузі освіти під час їхньої роботи в Ресурсному центрі факультету; створення мобільного інформаційного забезпечення Ресурсного центру для педагогів-практиків та практичних психологів, удосконалення якості їхньої професійної діяльності; створення та систематизація банку провідного психолого-педагогічного досвіду; розробка системи психолого-педагогічної просвіти батьків засобами інформаційно-комунікативної взаємодії на основі діяльності Ресурсного центру.

Організація роботи Ресурсного центру на педагогічному факультеті здійснюється:

- із метою створення потужної інформаційної бази, популяризації надбань сучасної психолого-педагогічної науки, зближення теорії та практики;
- із метою створення умов для ранньої професійної адаптації студентів, які здобувають освіту за спеціальностями «Дошкільна освіта» (рівень вищої освіти бакалавра, магістра); «Соціальна робота» (рівень вищої освіти бакалавра, магістра);
- із метою підвищення професійно-методичної компетентності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, дитячих будинків, інтернатів тощо, обміну досвідом і мотивації та заохочення педагогів до творчих ініціатив.

Основними напрямками роботи Ресурсного центру є:

– зі студентами: залучення до активної науково-дослідної (пошукової) роботи, активізація пізнавальних інтересів, підтримка мотивації до навчання, формування вмінь та навичок практичної діяльності за фахом, створення образу професіонала;

– із педагогами (психологами, соціальними працівниками): залучення до активної самостійної пошуково-методичної роботи; озброєння інноваційними методиками у роботі з дітьми та батьками; занурення в інноваційно-творчу методичну діяльність у професійно-методичній роботі; інформаційне забезпечення педагогічних працівників з проблем експериментально-дослідницької роботи; організаційно-методична допомога у впровадженні результатів наукових досліджень в практику; розробка та видання навчальних, методичних посібників, методичних рекомендацій [3].

Згідно положення про Ресурсний центр – це постійно діючий осередок внутрішньої організації інформаційного поля на педагогічному факультеті, який забезпечує функціонування зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу та практиками (викладачами, студентами, педагогами, психологами, батьками та ін.).

Ресурсний центр має центральний офіс на педагогічному факультеті. До структури Ресурсного центру входять координатори, диспетчери, кореспонденти (рис. 1).

Координатори Ресурсного центру: викладачі випускових кафедр педагогічного факультету, аспіранти, здобувачі. Диспетчери Ресурсного центру: педагоги-практики закладів освіти регіону (завідувачі, методисти, вихователі, практичні психологи, соціальні педагоги та ін.). Кореспонденти Ресурсного центру: студенти педагогічного факультету, які забезпечують оновлення та розповсюдження інформації, накопиченої у Ресурсному центрі.

Всі учасники РЦ ведуть індивідуальні «Теки ресурсів», в яких зазначається тема поглибленої роботи, перелік літератури для ознайомлення, перелік запланованої роботи, термін її виконання та очікувані результати, отримані результати, відгуки, зауваження, додатки.

Початком роботи РЦ є формування аналітичної довідки за результатами роботи, на основі якої планується кожен наступний крок (алгоритм діяльності творчої групи Ресурсного центру під час опрацювання певного запиту) [1; 2].

Роботу Ресурсного центру було розпочато зі створення персональних сторінок викладачів кафедр факультету, на яких висвітлено напрямки науково-методичного пошуку (друкований варіант на постійно діючому стенді та у мережі Інтернет).

У 2016 році проект було подано на конкурс проектів наукових робіт, науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених, які працюють (навчаються) в Донбаському державному педагогічному університеті. Усього було подано 855 проектів.

За кількістю набраних балів проект Ресурсний центр педагогічного факультету – валеонасичений освітній простір для розвитку студентів, педагогів, психологів, батьків та дітей був віднесений до середнього рівня.

У 2017 році проект поданий на Всеукраїнський фестиваль інновацій, який пройшов 27-29 вересня на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Було підготовлено текстовий матеріал і презентація.

В рамках роботи Ресурсного центру підготовлені методичні посібники для студентів факультету з дисциплін:

Психологія сім'ї (укладачі О.П. Амацьєва, І.В. Трубник, М.О. Демченко);

Етнопсихологія – два видання (укладачі О.П. Амацьєва, С.В. Березка, М.О. Демченко);

Організаційна структура Ресурсного центру

Рис. 1. Організаційна структура Ресурсного центру

Джерело: розроблено автором

Психологія профорієнтаційної роботи (укладачі О.П. Аматаєва, М.О. Демченко, В.П. Іванчук);

Психологія профорієнтаційної роботи – 2 видання, доповнене і доопрацьоване (рукопис) (укладачі О.П. Аматаєва, М.О. Демченко, В.П. Іванчук, О.Л. Корнеєва).

Про роботу Ресурсного центру підготовлено низку публікацій (7 публікацій), в тому числі зарубіжних.

Основний напрямок роботи Ресурсного центру – популяризація передового психолого-педагогічного досвіду. За період із березня 2014 року по вересень 2017 року в роботі Ресурсного центру взяли участь 98 практичних працівників, із них: 45 вихователів дошкільних навчальних закладів; 30 завідувачів, методистів, вихователів-методистів ДНЗ; 6 практичних психологів; 4 музичних працівників; 3 керівники із фізичного виховання; 1 методист із психологічної служби; 2 методиста з дошкільної освіти; 1 вчитель початкових класів; 1 директор школи-інтернату; 4 вчителі-логопеда; 1 аспірант Донецької, Харківської, Дніпропетровської областей.

Всього видано 84 Сертифікати про розміщення матеріалів.

Для популяризації роботи Ресурсного центру результати його роботи щомісячно оформляються в випуски Бюлетенів і кожні півроку видається брошура «Наші партнери». За минулий період зроблено 16 випусків Бюлетеня, вдосконалена форма подачі матеріалу, постійно оновлюється зміст.

Редакційна колегія Ресурсного центру двічі на рік здійснює видання «Альманаху психолого-педагогічного досвіду».

За минулий час в 2016 р було підготовлено і видано 2 випуски зазначеного Альманаху. Перший випуск був присвячений ювілею факультету, а наступний носив тематичний характер «Театр навчає і виховує: театралізована діяльність у дошкільному віці».

До першого випуску «Альманаху психолого-педагогічного досвіду» увійшли доробки:

1. Навчально-виховний проект «Знай і люби своє рідне місто – Краматорськ» – Засухіна Вікторія Валеріївна (завідувач ДНЗ № 56 «Сонечко» м. Краматорська Донецької області).

2. Концепція розвитку школи сприяння здоров'ю «Здоровим бути – здорово!» – Золотарьова Галина Яківна (завідувач дошкільним навчальним закладом № 3 «Ромашка» м.Слов'янська Донецької області), Рагуля Вікторія Миколаївна (вихователь-методист дошкільного навчального закладу № 3 «Ромашка» м. Слов'янська Донецької області).

3. Тайм-менеджмент методичної роботи з педагогічними кадрами в дошкільному закладі – Корнеєва Оксана Леонідівна (завідувач дошкільного навчального закладу № 31 «Мир» м. Костянтинівки Донецької області, кандидат педагогічних наук).

4. Казка на піску «Жадібне мишеня» – Манько Надія Вікторівна (практичний психолог дошкільного навчального закладу № 51 «Золота рибка» м. Покровська Донецької області).

5. Соціальний проект «Успешная адаптация к школьному обучению» (для организации партнерской деятельности участников образовательного процесса: родителей, детей, педагогов, практического психолога) – Рудакова Алла Михайлівна (учитель початкових класів Костянтинівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3).

6. Проект навчально-виховної роботи з дітьми старшої групи «Проклади дорожку у широкий світ, щоб на землі добра лишити слід» – Янчук Ірина Віталіївна (вихователь комунального дошкільного навчального закладу № 22 «Усмішка» м. Орджонікідзе Дніпропетровської області).

На сторінках другого випуску Альманаху представлений провідний педагогічний досвід вихователів дошкільних навчальних закладів нашого регіону:

1. Тимошенко Ірини Вікторівни (вихователь ДНЗ № 2 «Сунічка» м. Краматорська Донецької області) – «Створення театрального осередку у групі раннього віку».

2. Шерстюк Наталії Валеріївни (вихователь ДНЗ № 31 «Мир» м. Костянтинівки Донецької області) – «Система роботи з активізації пізнавального розвитку дітей раннього віку засобами театралізованої діяльності».

3. Мудранінець Любові Федорівни (вихователь ДНЗ № 2 «Сунічка» м. Краматорська Донецької області) – «Перспективне планування діяльності театральної студії у середній та старшій групах дошкільного навчального закладу».

4. Лантух Тетяни Володимирівни (вихователь ДНЗ «Дзвіночок» м. Першотравенська Дніпропетровської області) – «Художньо-естетичний розвиток дошкільників засобами театралізованої діяльності».

5. Янишевської Світлани Ігорівни (вихователь ДНЗ № 31 «Мир» м. Костянтинівки Донецької області) – «Театральна студія «Вернісаж»: авторська інтегрована система роботи профільної групи художньо-естетичного виховання».

6. Толстих Наталі Василівни (вихователь ДНЗ № 55 «Лелека» м. Слов'янська Донецької області) – «Розвиток мовленнєвої культури дітей дошкільного віку через театралізовані ігри».

Представлений досвід розкриває різноманітні аспекти використання театралізованої діяльності: активізація пізнавального художньо-естетичного розвитку, мовленнєвої культури; виховання любові до рідної мови; подано перспективне планування діяльності театральної студії тощо. Матеріал розташований за віковим принципом, супроводжується списком використаних джерел.

У 2017 році планується третій випуск Альманаху на тему «Сучасні валеологічні технології». Четвертий випуск буде присвячений досвіду роботи окремого дошкільного закладу.

Висновки і перспективи подальшого розвитку. Перспективи подальшої роботи ми вбачаємо у пошуку можливостей зміцнення інтелектуальної та матеріально-технічної бази Ресурсного центру як засобу удосконалення процесу підготовки фахівців освітньої галузі, популяризації психолого-педагогічних знань та підтримки іміджу професії.

Список літератури:

1. Аматыева Е.П. Использование образовательного пространства Ресурсного центра факультета для подготовки будущих педагогов и психологов / Е.П. Аматыева, О.Л. Корнеева, М.А. Демченко // Актуальные проблемы современного образования: опыт и инновации: материалы научно-практической конференции (заочная) с международным участием: 21-22 октября 2015 г. / отв. ред. А.Ю. Нагорнова. – Ульяновск: ЗЕБРА, 2015. – 345-350 с.
2. Аматыева О.П. З досвіду впровадження інноваційного проекту «Ресурсний центр – освітній простір для розвитку здобувачів вищої освіти, педагогів, психологів, батьків та дітей / О.П. Аматыева, С.В. Коношенко // International Scientific-Practical Conference Actual questions and problems of development of social sciences. June 28-30, 2016. Kielce: Holy Cross University. P. 71-74.
3. Аматыева О.П. Ресурсний центр факультету дошкільної освіти та практичної психології як засіб удосконалення підготовки фахівців / О.П. Аматыева, С.М. Курінна, М.Б. Головка // Щомісячний науково-педагогічний журнал Рідна школа. – № 3 (березень), 2014. – С. 41-46.
4. Зотова Е.Б. Управление Ресурсным центром образовательного учреждения: научно-практическая разработка для руководителей образовательных учреждений различного типа и вида, осуществляющих управление инновационной деятельностью в процессе передачи результатов экспериментальной работы в массовую практику / Е.Б. Зотова. – М., 2012. – 81 с.
5. Тархова Г.А. Сопровождение инклюзивных процессов в образовательных учреждениях [Электронный ресурс] / Г.А. Тархова. – Режим доступа: <http://innovation.momos.ru/index.php/component/k2/item/24>
6. Троценко Н.С. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Н.С. Троценко. – К., ун-т ім. Бориса Грінченка, 2012. – 244 с.

Аматыева Е.П., Демченко М.А., Жолнерчик А.Н.

Государственное высшее учебное заведение

«Донбасский государственный педагогический университет»

ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРА ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА КАК ВАЛЕОНАСЫЩЕННОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА ДЛЯ РАЗВИТИЯ СТУДЕНТОВ, ПЕДАГОГОВ, ПСИХОЛОГОВ, РОДИТЕЛЕЙ И ДЕТЕЙ

Аннотация

В статье осуществлен анализ исследований по проблеме организации деятельности ресурсных центров для реализации различных образовательных проблем. Подан материал об организации деятельности Ресурсного центра педагогического факультета ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет». Раскрыта структура, задачи, цели, основные направления работы. Представлены текущие итоги работы Ресурсного центра. Определены перспективы дальнейшего научно-методического поиска.

Ключевые слова: инновационный проект, Ресурсный центр, координаторы, диспетчеры, корреспонденты Ресурсного центра, научно-методическая работа, ведущий психолого-педагогический опыт, психолого-педагогическое просвещение родителей.

Amateva E.P., Demchenko M.A., Zholnerchyk A.N.

State Higher Educational Institution

«Donbas State Teachers' Training University»

FROM THE EXPERIENCE OF WORK OF THE RESOURCE CENTER OF THE PEDAGOGICAL FACULTY AS A VALEON SATURATED EDUCATIONAL SPACE FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS, TEACHERS, PSYCHOLOGISTS, PARENTS AND CHILDREN

Summary

The article analyzes the research on the problem of organizing the activity of resource centers for the implementation of various educational problems. The material on the organization of the Resource Center of the Pedagogical Faculty of the State Institution of Higher Education «Donbas State Pedagogical University» has been submitted. The structure, tasks, goals, main directions of work are revealed. The current results of the Resource Center work are presented. Prospects for further scientific and methodological research have been determined.

Keywords: innovation project, Resource center, coordinators, dispatchers, correspondents of the Resource Center, scientific and methodical work, leading psychological and pedagogical experience, psychological and pedagogical education of parents.